

Rektorer vid Fuxernaskolan
Område Centrum
463 81 Lilla Edet

2009-12-22
1 (11)
Dnr: 40-2009:1745

Lilla Edets kommun
Järnvägsgratan 12
463 80 Lilla Edet

Kvalitetsgranskning av arbetet vid trakasserier och kränkande behandling vid Fuxernaskolan i Lilla Edets kommun

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling under höstterminen 2009. Granskningen av Fuxernaskolan i Lilla Edets kommun ingår i detta projekt.

Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/kvalitetsgranskning/).

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar ska bidra till förbättrad måluppfyllelse genom att tydliggöra behov av utveckling inom prioriterade områden, så att skolor, övriga verksamheter och huvudmän ges ökade förutsättningar för att genomföra förbättringar.

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar initieras med utgångspunkt i en nationell risk- och väsentlighetsanalys. Med denna som grund inriktas kvalitetsgranskningen mot områden i behov av förbättring samt mot huvudmän och/eller skolor. Dessa granskas utifrån i förväg fastställda perspektiv och frågeställningar.

De styrdokument som gäller för svenskt utbildningsväsen stadgar nolltolerans mot att barn, elever och studerande utsätts för kränkningar, diskriminering eller trakasserier.

Trots kravet på nolltolerans visar olika undersökningar, samt erfarenheter från den regelbundna tillsynen och från enskilda anmälningsärenden, att det inte är ovanligt att barn och elever blir kränkta och/eller trakasserade i svensk skola.

Skolinspektionen har därför valt att genomföra en kvalitetsgranskning med inriktning mot skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling. Syftet med granskningen är att bidra till att förhindra förekomsten av trakasserier och kränkande behandling vid de granskade skolorna. Totalt har 50 skolor granskats i landet.

Kravet på skolorna att bedriva ett effektivt förebyggande, förhindrande och åtgärdande arbete understryks och konkretiseras i granskningen. Skolinspektionen avser därmed

bidra till att öka de granskade skolornas kunskap om vilket arbete som krävs för att förebygga och förhindra att kränkningar och trakasserier uppstår.

Granskningens resultat ska spridas till skolor och huvudmän som inte ingår i projektet. Resultaten kan därmed utgöra ett underlag för ett förbättringsarbete i hela landet.

Resultatet av Skolinspektionens kvalitetsgranskning redovisas dels i en övergripande rapport, dels i rapporter med bedömningar för varje granskad skola. Där tar Skolinspektionen ställning till om skolan uppfyller skolförfattningarnas krav och med vilken kvalitet arbetet bedrivs. I de fall behov av åtgärder framkommit ansvarar huvudmannen och rektorer vid skolan för att åtgärder vidtas.

Fuxernaskolan har ingått i kvalitetsgranskningen och resultatet redovisas i detta beslut. Underlaget till beslut består av dokument från skolan samt av information som samlats in vid besök på skolan den 15 och 16 oktober 2009. I skolan genomfördes samtal med ett urval av personal och elever samt med skolledning och elevhälsoteam. Beslutet grundar sig också på annan information som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller annat offentligt material. Rektorer vid skolan har beretts möjlighet att ge synpunkter på sakinnehållet som ligger till grund för kvalitetsgranskningens beslut.

Ansvariga för kvalitetsgranskningen i Fuxernaskolan har utredarna Jonas Nygren och Linda Svensson varit.

Fråge-/granskningsområden

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Idag finns bestämmelserna istället i två lagar, dels i 14 a kap. skollagen, dels i diskrimineringslagen.

14 a kap. skollagen innehåller bestämmelser som har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet. Det är Skolinspektionen som har tillsynen över att 14 a kap. skollagen följs.

Diskrimineringslagen innehåller bl.a. bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering av barn och elever. Med diskriminering avses direkt och indirekt diskriminering, instruktioner att diskriminera samt trakasserier och sexuella trakasserier. Med trakasserier avses ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Med sexuella trakasserier avses ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsynen över att diskrimineringslagen följs.

14 a kap. skollagen och diskrimineringslagen innehåller bestämmelser som ålägger huvudmannen att vidta aktiva åtgärder bl.a. i form av åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling respektive trakasserier samt skyldighet att utreda och

vidta åtgärder vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling respektive trakasserier.

Skolinspektionen har med utgångspunkt i 14 a kap. skollagen utifrån forskning, utvärdering och beprövad erfarenhet granskat det arbete som bedrivs i skolorna inom tre frågeområden.

1. Fungerar skolans systematiskt förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling av barn och elever?

- *Fungerar skolans rutiner för att upptäcka kränkningar och trakasserier?*

Inom detta frågeområde har skolans arbete med att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling och trakasserier granskats. En viktig komponent i detta arbete är att utifrån en kartläggning av skolans behov upprätta plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan. Granskningen har också undersökt om skolan arbetar för att vara en social gemenskap. Vidare har det undersökts om skolan har rutiner för att upptäcka kränkningar och trakasserier.

2. Har skolan ett normkritiskt förhållningssätt?

Inom frågeområdet har granskats om personal sinsemellan och tillsammans med elever återkommande reflekterar över sitt egna förhållningssätt, värderingar och normer samt den betydelse dessa kan ha för att kränkningar och trakasserier kan uppstå.

3. Fungerar skolans rutiner så att kränkningar och trakasserier upphör när det blivit känt att ett barn eller elev blivit kränkt och trakasserat?

- *Använder skolan program utifrån forskning och/eller beprövad erfarenhet i sitt arbete mot trakasserier och kränkningar?*

Inom frågeområdet har det undersökts om skolan har rutiner för att tillse att kränkningar och trakasserier omedelbart upphör då de kommer till personalens kännedom. Vidare har det granskats vilka rutiner skolan har i fall då personal utsätter elever för trakasserier eller kränkande behandling. Om skolan använder sig av program/programkomponenter utifrån forskning och/eller beprövad erfarenhet har undersökts. Skolinspektionen har också undersökt om skolan analyserar orsaker till olika fall av kränkningar och trakasserier.

Beskrivning av besökt skola

Fuxernaskolan i Lilla Edet är en skola med förskoleklass och årskurserna 1-9 som under 2008 startat profilklasser i musik, internationell, science och fotboll. Skolan har en vision: "Vi tänker bli den bästa skolan" och man pekar ut fyra nyckelområden: Den fysiska miljön, en mjukare skola, en satsning på kunskap och förtroendet för skolan. Vid skolan går cirka 500 elever.

Skolan har vid Skolinspektionens besök samtliga rektorstjänster samt tjänsten som områdeschef besatta med vikarier.

Skolan har under senare år haft en turbulent tid och en del organisatoriska förändringar har genomförts.

Skolinspektionens iakttagelser

Årlig plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen¹ ska huvudmannen se till att en årlig plan mot kränkande behandling upprättas. På motsvarande sätt stadgar diskrimineringslagen² att en likabehandlingsplan ska upprättas varje år. Det finns inget som hindrar att verksamheten respektive skolan för samman den årliga planen mot kränkande behandling med likabehandlingsplanen till ett dokument. Den årliga planen mot kränkande behandling ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Enligt Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling³ bör planen bland annat innehålla de slutsatser som kan dras av kartläggningarna om situationen i verksamheten, konkreta mål för och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt en ansvarsfördelning för detta. Vidare anges att planen bör innehålla tydliga rutiner för akuta och uppföljande åtgärder avseende inträffade kränkningar och hur dessa ska dokumenteras. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling⁴ ska planerna upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Fuxernaskolan har en likabehandlingsplan för årskurserna F-9. Utöver detta har man i årskurserna 4-6 en egen likabehandlingsplan. Skolans mål är att stadierna F-3, 4-6 samt 7-9 skall ha en egen plan för respektive verksamhet. Båda planerna är upprättade inför höstterminen 2009. De två planer som Skolinspektionen har tagit del av är i det närmaste identiska. Nedanstående bedömningar gäller båda planerna om inte annat anges.

I planerna finns mål och visioner, men de är inte nedbrutna till konkreta åtgärder som behövs för det förebyggande arbetet och som avses påbörjas eller genomföras under året. Rutiner finns för akuta åtgärder och uppföljande insatser. Diskrimineringsgrun-

¹ 14 a kap. 8 § skollagen (1985:1100)

² 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567)

³ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLF 2009:38)

⁴ 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

derna är omnämnda. Elevrepresentanter har givits möjlighet att ge synpunkter på planerna men har ej deltagit i arbetet med att upprätta dem.

Övrig personal är inte involverad i arbetet med planerna. Ansvarsfördelning är tydliggjord mellan personal och rektor. Föreliggande plan bygger inte på någon kartläggning och nulägesanalys och några konkreta förbättringsåtgärder för arbetet mot kränkande behandling finns inte angivna.

Skolinspektionen bedömer att Fuxernaskolan saknar en årlig plan mot kränkande behandling i enlighet med de krav som ställs i skollagen.

Skolinspektionen bedömer att elever inte har medverkat vid upprättandet av Fuxernaskolans likabehandlingsplan.

Förebyggande och förhindrande arbete

Enligt skollagen⁵ ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare ska huvudmannen, enligt skollagen⁶, se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Enligt läroplanen⁷ ska alla som arbetar i skolan medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen.

Fuxernaskolan har aktuella likabehandlingsplaner att utgå ifrån i sitt förebyggande och förhindrande arbete. I likabehandlingsplanerna beskrivs det förebyggande arbetet där skolan använder sig av elevrådet, kamratstödare, trygghetsteam och elevvårdsteam som har kontinuerliga samtal. Trivselenkät genomförs och incidentrapportering används. Vid terminsstart hålls genomgång med eleverna om detta arbete och likabehandlingsplanen går igenom.

I det främjande arbetet tar man i likabehandlingsplanen bland annat upp att klotter tas bort skyndsamt och att man har nolltolerans mot skällsord.

Skolinspektionen noterar efter att ha talat med elever och personal på skolan att elevernas tillgång till forum för värdegrundsfrågor såsom klassråd, livskunskap och mentors-tid, samt innehållet i dessa forum, varierar beroende på vilken lärare man har.

Några klasser i årskurserna 4-6 har ämnet livskunskap på schemat där bl.a. frågor som rör hur man är mot varandra tas upp. Andra klasser har inte samma möjlighet och elever säger att man sällan pratar om dessa frågor, förutom om något precis har inträffat. Samtalen blir därmed en del av det åtgärdande arbetet snarare än det förebyggande.

⁵ 14 a kap. 6 § skollagen (1985:1100), jämför 3 kap. 14 § diskrimineringslagen (2008:567)

⁶ 14 a kap. 7 § skollagen (1985:1100), jämför 3 kap. 15 § diskrimineringslagen (2008:567)

⁷ Avsnitt 2.1 förordning (SKOLFS 1994:1) om läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94)

Enligt Skolverkets allmänna råd⁸ bör eleverna få återkommande möjligheter att reflektera kring normer, värderingar och relationer.

När det gäller årskurserna 7-9 säger eleverna att de inte har diskuterat dessa frågor. Mentorstid, klassråd och livskunskap genomförs sporadiskt. Det beror på vilken lärare man har och innehållet i dessa forum varierar. Elever anger vidare att man på mentors-tiden mest pratar om skolk och att inte komma försent. Förtroendet för den mentor man har är inte alltid bra då eleverna upplever att de ibland har för lite vardagstid och undervisning med den aktuella mentorn.

Samtalen mellan lärare och elever sker oftast i samband med att något hänt. Då diskuterar man utifrån en konkret händelse. Samtalen blir därmed även i årskurserna 7-9 en del av det åtgärdande arbetet och inte en del av det förebyggande och förhindrande arbetet. Lärarna håller med om att det finns brister i systematiken i detta förebyggande och förhindrande arbete.

Enligt Brottsförebyggande rådets rapport "Effekter av anti-mobbningsprogram – vad säger forskningen"⁹ anges att internationell forskning visar att det är viktigt med en så kallad "whole school approach" för att lyckas minska mobbning. Hela skolan bör vara delaktig, såväl skolledning som lärare och övrig skolpersonal, och ha en gemensam uppfattning om hur man ska agera. Flera studier visar också att samarbete, engagemang och dialog mellan skolledning, lärare, föräldrar och elever har en avgörande betydelse. På Fuxernaskolan är gruppen "övrig personal", det vill säga måltidspersonal, vaktmästare och lokalvårdare, inte involverad i den pedagogiska personalens arbete för att förebygga trakasserier och kränkande behandling. Om dessa personalgrupper involveras i det förebyggande arbetet kan de med sina specifika kunskaper om situationen på skolan bidra till kartläggningen i arbetet med att upptäcka trakasserier och kränkande behandling, och i det åtgärdande arbetet.

Ett arbete för att förmedla skolans värdegrund och för att främja likabehandling ska vara ständigt pågående inom skolan, även utan förekommen anledning. En studie¹⁰ från Skolverket visar att uppkomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på en skola kan kopplas till de rådande normerna i verksamheten. Skolverket menar därför att personalen tillsammans med eleverna bör reflektera över vilka normer, attityder och värderingar som förekommer i skolan. Reflektionerna och diskussionerna bör handla om vilka normer som florerar i skolan kring religion, etnisk tillhörighet, funktionshinder, kön, sexuell läggning, ekonomiska resurser, kroppsnormer, ålder och andra normer som påverkar förekomsten av kränkningar. Skolverket menar också att dessa normer bör hanteras tillsammans och inte var och en för sig då de samverkar och förstärker varandra i ett komplicerat samspel. I detta sammanhang är

⁸ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLF5 2009:38)

⁹ Alvant, Per (2009) *Effekter av anti-mobbningsprogram – vad säger forskningen?* Brottsförebyggande rådet

¹⁰ *Diskriminerad, trakasserad, kränkt? Barns, elevers och studerandes uppfattningar om diskriminering och trakasserier* (2009) Rapport 326, s. 88 ff., Skolverket

det också viktigt att personalen själva reflekterar över sina egna normer och värderingar, samt över sin roll som normskapare.

Det finns brister i skolans regelbundna förebyggande arbete. Här har rektorerna ett ansvar för att se till att det förebyggande och förhindrande arbetet genomförs av all personal på det sätt som beskrivs i planerna. Alla pedagoger har inte tagit till sig denna del av uppdraget. Tydligare styrning och ledning behövs.

Skolinspektionen bedömer att skolans förebyggande och förhindrande arbete avseende trakasserier och kränkande behandling behöver utvecklas så att all personal omfattas av detta arbete.

Skolinspektionen bedömer att skolans styrning och ledning av det förebyggande och förhindrande arbetet mot trakasserier och kränkande behandling behöver bli tydligare.

Arbetet för att upptäcka trakasserier och kränkningar

För att kunna åtgärda trakasserier och kränkningar då de uppstår måste skolan ha rutiner för att försäkra sig om att de upptäcks. Enligt Allmänna råd¹¹ bör personalen ha god uppsikt över alla utrymmen och platser.

Skolan har i sina planer ingen uttalad strategi för hur man aktivt ska arbeta för att upptäcka trakasserier och kränkande behandling. I årskurserna 4-6 uppger eleverna att de har någon lärare de med förtroende kan vända sig till. Det finns möjligheter till en kontinuerlig kontakt mellan lärare och elever och därigenom upptäcks trakasserier och kränkande behandling i större omfattning än i årskurserna 7-9. Vidare anger eleverna i årskurserna 4-6 att de kan vända sig till trygghetsteamet om de har problem. De uppger att de också kan tänka sig att gå till rektor.

Elever i årskurserna 7-9 uppger att de har någon personal på skolan som de kan vända sig till, men de verkar vara ett fåtal, som de känner förtroende för. Socialpedagogen som finns i korridorer och utanför lektionstid nämns ofta i detta sammanhang. Elever uppger att personalen engagerar sig i trakasserier och kränkningar som sker utanför skolan och skoltiden, vilket lärarna kan bekräfta. Elever anser att det finns problem med att lärare inte upptäcker trakasserier och kränkande behandling som pågår. Mentorssystemet har inte utvärderats, enligt rektorerna, och det behöver ses över vilka effekter det har haft och om kontakten mellan lärare och elever kan utvecklas så att möjligheten att upptäcka trakasserier och kränkande behandling ökar. Det är inte ovanligt att trakasserier och kränkande behandling sker utanför klassrummet och på icke-lektionstid vilket leder till att det är angeläget att all personal på skolan är involverad i arbetet för att motverka trakasserier och kränkande behandling vilket beskrivits i avsnittet ovan under rubriken Förebyggande och förhindrande arbete.

¹¹ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

Skolinspektionen uppfattar i samtalen med olika personalgrupper att det inte finns en gemensam uppfattning om vad som menas med begreppen mobbning, trakasserier och kränkningar och att det också saknas ett gemensamt förhållningssätt kring hur man jobbar med dessa frågor. Detta försvårar arbetet med att upptäcka trakasserier och kränkande behandling.

När det gäller rastvakter är målet att det ska finnas rutiner för att garantera god uppsikt över alla utrymmen och platser där elever befinner sig. Elever i årskurs 4-6 tycker att systemet med rastvakter fungerar ganska bra. Eleverna berättar att det alltid finns vuxna ute på rasterna, men att de inte går runt bland eleverna, utan står på samma ställe. Eleverna i årskurs 7-9 uppger att de sällan ser vuxna i korridorerna. Om de vill tala med någon vuxen är de ofta stressade, tycker dessa elever. Speciellt i den nedre korridoren på skolan saknas det personal.

Enligt rektor finns det rutiner kring vem som ska vara rastvakt men det händer att detta schema inte följs av lärarna i årskurs 7-9. Det framgår inte av det uppgjorda schemat vad rastvakter ska göra och vart de ska gå. Skolinspektionen menar att skolan på ett bättre sätt behöver ta till vara på den kunskap eleverna har om var och på vilket sätt det är otryggt i skolan och på skolgården.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att upptäcka trakasserier och kränkande behandling behöver utvecklas.

Skolinspektionen bedömer att personalens närvaro vid elevernas icke lektionsbundna tid behöver förbättras och utvecklas.

Åtgärdande arbete

Enligt skollagen¹² är huvudmannen skyldig att utreda omständigheter och i förekommande fall vidta åtgärder om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Enligt Allmänna råd¹³ bör det finnas rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när barn eller elever har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling.

Skolan har rutiner för det åtgärdande arbetet. Vid samtal med såväl elever som personal framkommer det att de åtgärder som ska vitas vid trakasserier och kränkande behandling inte är kända eller dåligt implementerade i verksamheten.

Lärarna uppger att de tycker att de erbjuder insatser för elever som blivit utsatta för kränkande behandling. Lärarna och lärarlaget agerar i akutläget men sedan är det på lärarens eget initiativ som det eventuellt sker några långsiktiga åtgärder. Eleverna ger uttryck för att kränkningar inte alltid upphör även om lärarna hanterar situationen i det akuta läget. Det är av vikt att personalen kommer fram till ett gemensamt förhållnings-

¹² 14 a kap. 10 § skollagen (1985:1100), jämför 2 kap. 7 § diskrimineringslagen (2008:567)

¹³ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

sätt kring hur och när fall av trakasserier och kränkande behandling ska lämnas över till trygghetsteam, elevvårdsteam och rektor.

Rutiner finns för hur skolledningen agerar när personal utsätter elev för trakasserier och kränkande behandling. Rektorerna uppger att det har funnits exempel på situationer där rektorerna har agerat enligt dessa rutiner.

Både lärare och elever säger att hantering när det gäller trakasserier och kränkande behandling sker skyndsamt. Men eleverna upplever att det kan ta väldigt lång tid när det är så att rektor eller andra delar av elevvården kopplas in. Rektorerna uppgav att skolan skyndsamt kontaktar vårdnadshavare om en elev utsätts för trakasserier eller kränkande behandling. Elever håller med om att kontakten med föräldrarna till den som är drabbad sker snabbt men de berättar att kontakten med föräldrar till den som utsatt någon annan inte alltid sker lika snabbt.

Lärarna uppger att de skriver incidentrapporter på de fall av trakasserier och kränkande behandling som de får kännedom om. Incidentrapporterna är beskrivningar av akuta händelser och saknar utredande och analyserande delar. Utredningar och analyser görs på de elever som ständigt återkommer i incidentrapporteringen, säger personal i trygghetsteamet. I några av dessa fall uppger rektorerna att de gör en anmälan till socialtjänsten. Rektorernas erfarenhet är att det är svårt att få socialtjänsten att agera efter en anmälan. Det är inte ovanligt att skolan själv får fortsätta att hantera problemen utan stöd från socialtjänsten även efter att en anmälan gjorts. Rektorerna tycker att det ibland är svårt att hitta en balans i hur mycket man kan göra för en elev som utsätter andra elever för trakasserier och kränkande behandling när man inte får stöd från socialtjänsten. Rektorerna uttrycker en frustration över hur man balanserar mellan varje elevs rätt till en trygg och säker miljö i skolan kontra elevens rätt till utbildning. Vidare pratar rektorerna om att skolan kan utveckla samverkan med andra myndigheter och vårdnadshavare för att inte stå själva med den problematik som finns.

Skolsköterskan sammanställer incidentrapporterna så att rektorerna kan ha en samlad bild av rapporterade händelser under terminen. Trots det ser Skolinspektionen inte att de används i analys och kartläggningsarbetet som ska ligga till grund för åtgärderna i likabehandlingsplanen. Rektorerna håller med om att underlaget bör utnyttjas i större omfattning än vad som görs idag. Vid samtalet tar rektorerna upp att man kan stämna av trivselenkät mot incidentrapporter. På individnivå finns det enligt lärare och rektorerna inget system för att försäkra sig om att man följer upp varje enskilt fall av trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget system för uppföljning och återkoppling av genomförda åtgärder.

Skolinspektionen bedömer att skolans åtgärdande arbete, då det blivit känt att en elev blivit trakasserad eller utsatt för kränkande behandling, behöver utvecklas.

Skolinspektionens slutsatser och beslut

Fungerar skolans systematiskt förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling elever?

Fuxernaskolan har utvecklat ett arbete för att förebygga och motverka trakasserier och kränkande behandling som har effekt. Resultatet av kartläggningen över de behov som finns på skolan behöver kopplas till tydliga mål som i sin tur bryts ner till konkreta åtgärder vilka går att utvärdera.

Har skolan ett normkritiskt förhållningssätt?

Fuxernaskolan saknar kontinuitet och samsyn som genomsyrar hela personalgruppen. Skolledningen, lärarna i de olika lärarlagen och övrig personal behöver vara överens om det förhållningssätt man ska ha i verksamheten. All personal behöver se lika på de problem man har att lösa och man bör hantera dem på samma sätt i alla olika delar av verksamheten. Rektorena behöver ta ansvar och skapa förutsättningar för personalen att på ett systematiskt sätt reflektera över och diskutera sina egna normer och värderingar samt hur man ska jobba med dessa frågor tillsammans med eleverna.

Fungerar skolans rutiner så att kränkningar och trakasserier upphör när det blivit känt att ett barn eller elev blivit kränkt och trakasserat?

Fuxernaskolan har rutiner för att vidta åtgärder då en elev blivit trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Skolan behöver dock utveckla och implementera rutinerna kring vilka åtgärder som ska göras av respektive lärare, elevhälsoteam, rektor och andra aktörer.

Skolinspektionen har i sin kvalitetsgranskning identifierat ett flertal områden som huvudmannen och rektorer vid skolan måste åtgärda eller behöver förbättra för att förhindra att trakasserier och kränkande behandling uppstår. Nedanstående punkter visar vilka områden som måste åtgärdas respektive områden där förbättringsåtgärder behövs.

Områden som måste åtgärdas

- Skolinspektionen bedömer att Fuxernaskolan saknar en årlig plan mot kränkande behandling i enlighet med de krav som ställs i skollagen.
- Skolinspektionen bedömer att elever inte har medverkat vid upprättandet av Fuxernaskolans likabehandlingsplan.

Områden som behöver förbättras

- Skolinspektionen bedömer att skolans förebyggande och förhindrande arbete avseende trakasserier och kränkande behandling behöver utvecklas så att all personal omfattas av detta arbete.

- Skolinspektionen bedömer att skolans styrning och ledning av det förebyggande och förhindrande arbetet mot trakasserier och kränkande behandling behöver bli tydligare.
- Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att upptäcka trakasserier och kränkande behandling behöver utvecklas.
- Skolinspektionen bedömer att personalens närvaro vid elevernas icke lektionsbundna tid behöver förbättras och utvecklas.
- Skolinspektionen bedömer att skolans åtgärdande arbete, då det blivit känt att en elev blivit trakasserad eller utsatt för kränkande behandling, behöver utvecklas.

Uppföljning

Lilla Edets kommun/Fuxernaskolan ska senast inom fyra månader från dagen för beslutet, dvs. senast den 22 april 2010 till Skolinspektionen, avdelningen i Göteborg¹⁴, redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet.

På Skolinspektionens vägnar

Carina Abréu
Avdelningschef

Jonas Nygren
Utredare

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsrådet Elisabeth Fogelberg, enhetschefen Hans Larson, undervisningsrådet Anna Wide samt utredaren Linda Svensson deltagit.

¹⁴ Skolinspektionen, Kungsgatan 20, 411 19 Göteborg